

חמץ לאחר הפסח

מכר לגוי חמץ גמור או שמצא בביתו לאחר הפסח

מהתורה אפילו חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח מותר באכילה והנאה, אבל חכמים אסרו באכילה והנאה חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח, שקנסוהו על זה שעבר על כל יראה ובל ימצא.

והנה לפני שנים רבות לא היו מוכרים חמץ לגוי אלא יחידיים, שהיה להם עסק של חמץ והיה להם הפסד מרובה, כיון שבמכירת חמץ לגוי יש הרבה חששות, כגון, דיש אומרים שצריך שהגוי יכניס את החמץ אליו, וכן שאין גמירות דעת של מכירה ממש, ועוד חששות, לכן סמכו על זה רק בשעת הדחק. אבל לאחר מכן התחילו כולם מוכרים חמץ לגוי מהטעם המבואר לעיל, אבל מכל מקום מחמת החששות הנ"ל נהגו שלא למכור לגוי חמץ בעין, וסמכו על המכירה רק על חמץ הבלוע בדפנות הכלים, ובחמץ דרבנן וכדו', לפיכך מי שמכר חמץ בעין לגוי, אם אין זה הפסד מרובה עבורו אין ראוי לאכול חמץ זה, אבל אם הוא הפסד מרובה בשבילו יכול לאכול.

וכל זה אם מכר לגוי, אבל אם מצא חמץ בביתו לאחר הפסח ששכח ולא ביערו, אפילו שלא עבר איסור, שהרי ביטלו, אסור לאכול את החמץ, כיון שיש לחשוש שלהבא יניח חמץ בביתו ולא יבערנו, ואפילו עשה בדיקה, יש אומרים שאין לאכול, וזה אפילו בהפסד מרובה, ואינו דומה למכר לגוי, שהחמץ של גוי הוא בפסח.

קנייה של חמץ מחנויות שמכרו את החמץ לגוי

לאור המבואר שאין סומכים על מכירת חמץ בעין לגוי, יש נוהגים שאין קונים מחנויות לאחר הפסח חמץ שנמכר לגוי, כיון שלא סומכים על חמץ בעין שנמכר.

אבל הרבה פוסקים מקילין בזה כיון שלבעל החנות הוא הפסד מרובה ועשה כדין שמכרו, לא קנסוהו חכמים. ועוד שאם לא נקנה ממנו יהיה לו הפסד מרובה. ויש סוברים שראוי לקנות מהם חמץ גמור כדי להראות שאנו סומכים על המכירה.

לקנות חמץ לפני פסח ולמכור לגוי בפסח

כתב המחבר שאסור ליהודי להשכיר כלי לגוי בפסח שיבשל בו חמץ, ואף על פי שחמץ של גוי בפסח אין בו איסור כלל, וכל הבלוע בכלי מותר לגמרי, מכל מקום בשעה שהכלי על האש, אם לא יהיה בו חמץ בשעה שמתבשל ישרף הכלי, נמצא שהישראל נהנה שיש חמץ בכלי, ורוצה בקיומו של החמץ, לפיכך אסור להשכיר כלי זה לגוי לבשל בו חמץ. ולפי זה יש להקשות, איך מותר למכור לגוי חמץ בפסח, והרי רוצה בקיומו של החמץ.

אבל באמת הישראל אינו רוצה בקיומו של החמץ בדוקא, אלא שרוצה למנוע מעצמו הפסד, ואם היה מקבל ממון בשווי החמץ שמכר היה מסכים, לכן אין זה רוצה בקיומו של החמץ ממש, אבל לפי זה אסור לקנות חמץ לפני פסח, כדי למכור לגוי לפסח, שיהיה זמין לו לאחר הפסח, שהרי בזה הוא באמת רוצה בקיומו של החמץ ממש.

ולפי זה לכאורה גם חנויות שקונות חמץ לפני פסח, שיהיה זמין להם לאחר הפסח אסור לקנות חמץ זה, אבל בזה יש להתיר, כיון שכוננת החנויות הוא לרווח ממון ולא לחמץ ממש, לכן גם חמץ שבחנויות שקנו לפני פסח כדי שיהיה זמין להם לאחר הפסח מותר לקנות מהם.